

HUM

**Holokaustin uhrien muisto ry:n
vuosijulkaisu 2024**

www.hum.fi

Julkaisija: Holokaustin uhrien muisto ry
Toimitus: Kimmo Janas
Kuvankäsittely ja taitto: Faktapro Oy
Paino: Painokauppa.fi

Sisällysluettelo

- Puheenjohtajan palsta
Holokaustin muisto tärkeämpi
kuin koskaan 3
- HUM:n hallitus 4
- Muistokirjoitus
Nena Kafka 1927–2023
Kangaskauppias, selviytyjä 6
- Muistokirjoitus
Dan Kantor 1955-2023
HUM:n taloudenhoitaja 7
- Vainojen uhrien muistopäivän
juhlan ohjelma 27.1.2024 8
- Holokaustin uhrien muisto ry:n
kannanotto hallituksen
tiedonantoon 10
- HUM toimintakertomus 2023 12

Kansi:
Holokaustin muistomerkki Bratislavassa. © Risto Huvila

Holokaustin muisto tärkeämpi kuin koskaan

Kaikissa kulttuureissa sekä yksilön että yhteiskunnan tärkein tehtävä on elämän suojeleminen. Tästä ylevästä tavoitteesta huolimatta maailmanhistoria on nähnyt sotia ja kansanmurhia. Aika ajoin syntyy ideologioita ja kiihkoa, joka johtaa elämän liekin sammuttamiseen.

Toisen maailmansodan ja kymmenien miljoonien kuolleiden jälkeen me luulimme, että maailma olisi oppinut, että sota ei ole hyväksyttävä keino tavoitteisiin pääsemiseksi. Juutalaisten teollinen kansanmurha, holokausti, oli äärimmäisen pahuuden ilmentymä. Me luulimme, että ihmis-kunta ymmärtäisi: ei koskaan enää.

YK rakennettiin sopimaan asioista kansakuntien välillä. Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus hyväksyttiin, jotta ihmisarvoa kunnioitettaisiin eikä kansanmurhia enää tapahtuisi. Eurooppa muodosti yhteisen unionin, jolla suurten kansakuntien vastakkainasettelu pyrittiin poistamaan.

Kuitenkin tänään. Venäjä on hyökännyt prosoimattomasti naapurimaansa Ukrainan kimppuun. Hamas on hyökännyt Israeliin tarkoituksella hävittää juutalaisten ihmisten elämä. Venäjä ei

välitä tappioluvuistaan. Hamasin hyökkäys, jossa suorastaan nautittiin ja ylistettiin juutalaisten murhaamista, on raakuudessaan ja epäinhimillisyydessään ennennäkemätön.

Antisemitismi ei ole valitettavasti hävinnyt Euroopastakaan minnekään. Sitä on esiintynyt koko ajan. Netissä se on välillä ryöpsähtänyt ihmisten kiihottaessa toisiaan. Mutta Gazan tilanteen vuoksi tilanne on nyt poikkeuksellisen vaarallinen.

Lähi-Idässä Iranissa ei tunnusteta holokaustin olemassaoloa. Useissa maissa oppimateriaalissa opetetaan antisemitistisiä asenteita. Nyt näitä asenteita ollaan tuomassa Eurooppaan. Juutalaiset Euroopassa kokevat perustellusti suuren uhkan kohdistuvan itseensä. Pro-Israel mielenosoitukset ovat rauhanomaisia. Pro-Gaza mielenosoitukset sen sijaan uhkuvat vihaa. Antisemitistiset asenteet puetaan Israel-vastaisuuden kaapuun.

Pysyvä rauha Gazassa voidaan saavuttaa vain, jos arabimaista tulevat rauhanturvaajat ottavat tilanteen haltuunsa. Gazalaisilla ei ole velvollisuutta toimia terroristien ihmiskilpinä.

Suomessa Orpon hallitus on ottanut antisemitismin rasismien vastaisessa työssään vakavasti. Ensimmäistä kertaa EU:n komission antisemitismin vastaista ohjelmaa aletaan panna täytäntöön. Holokaustin kieltämisestä on tulossa rangaistavaa. Natsi- ja kommunistitunnusten provokatiivinen käyttö on tarkoitus kieltää. Vainojen uhrien muistopäivän 27.1. nimi on tarkoitus muuttaa kuten muissa maissa Holokaustin uhrien muistopäiväksi. Juutalaisten seurakuntien turvallisuuteen panostetaan.

Vaikka nyt näyttää synkältä, on aina toivottava ja uskottava parempaan. Opetuksella on suuri merkitys. Historian pitäisi opettaa meille, että väkivalta on aina lopulta huono ratkaisu. Holokaustin pitäisi muistuttaa meitä siitä, että ihmisarvo on kaikkein tärkein asia maailmassa, eikä holokausti missään muodossa saa enää toistua.

Kimmo Sasi

Kimmo Sasi, puheenjohtaja. Toiminut aiemmin mm. liikenne- ja ulkomaankauppaministerinä sekä kansanedustajana (1983-2015), toimien mm. perustuslakivaliokunnan puheenjohtajana. Sasi on toiminut myös lukuisissa kansainvälisissä luottamustehtävissä, mm. Pohjoismaiden neuvoston presidenttinä, Euroopan neuvoston lakivaliokunnan ihmisoikeusjaoston puheenjohtajana sekä EU:n eurooppaministerien neuvoston puheenjohtajana.

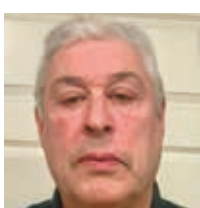
Risto Huvila, varapuheenjohtaja. Liikkeenjohdon konsulttina ja yritysvälittäjänä toimiva Risto on suorittanut holokaustiopintoja Yad Vashemissa Jerusalemissa ja toimii Eduskunnan antisemitismin vastaisen ryhmän sihteerinä sekä Suomi-Israel Yhdistysten Liiton puheenjohtajana. Ristolta on ilmestynyt kirjat Israelin ihme ja presidentti Truman (2018) ja Miksi Israelista pitää puhua (2022).

Markku Haranne, FM, VTM, on työskennellyt yliopistoissa sekä puolustus- ja pelastushallinnossa. Lähi-idän politiikka ja kulttuurit ovat olleet mukana työssä ja harrasteena. Virkauransa jälkeen hän on ollut aktiivinen Suomen turvallisuuteen ja Lähi-itään liittyvissä yhteisöissä sekä sosiologian ja kansainvälisen politiikan tutkijana.

Kristina Paavela, OTK, VT, on entinen Kuvataideakatemian hallintojohtaja ja on toiminut aktiivisesti Stolperstein -muistokivien tuomiseksi Suomeen.

Harry Serlo, on eläkkeellä oleva yritysjohtaja ja Turun juutalaisen seurakunnan puheenjohtaja.

Päivi Sillanpää, FM, on tehnyt pitkän uran lukion rehtorina ja rehtorikouluttajana. Eläköitymisen jälkeen hän siirtyi työsuhteeseen (-2023) taideoppaaksi Serlachius-museo Göstaan. Päivi on käynyt 2007 Yad Vashem-kurssin. Hänelle tärkeitä ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia.

Chana (Anna) Swanström, yhdistyksen rahastonhoitaja, on englannin kielen ja kirjallisuuden maisteriopiskelija Åbo Akademiassa, joka tutkii parhaillaan antisemitismin vastustamista sosiaalisessa mediassa. Hän on Helsingin juutalaisen seurakunnan valtuuston varajäsen ja toimii myös freelance-kääntäjänä. Chana on myös World Jewish Congress Lauder Fellow.

Ilkka Virtanen, YTM, yhdistyksen sihteeri. Ilkka on entinen Valittujen Palojen päätoimittaja ja julkaisujohtaja 2004-2023, ja oli tätä ennen toimittajana Kauppalehdessä, Taloussanomissa ja Reutersilla. Yhteysupseerina (kapteeni) UNIFIL-operaatiossa Libanonissa 1987-1988 ja sotilastarkkailijana (majuri) YK:n UNTSO-rauhanturvaoperaatiossa Golanilla 1991-1992. Julkaisut useita holokaustia ja juutalaisuutta käsitteleviä artikkeleita.

Miranda Vuolasranta on yksi HUMin perustajajäseniä ja Euroopan Romanifoorumin (European Roma and Travellers Forum) puheenjohtaja, erityisasiantuntija ja romanikielen ja -historian opettaja. Hänen osaamisensa erityisalaa ovat ihmis- ja vähemmistöoikeudet.

Niina Vántänen toimii Kallion lukion historian ja yhteiskuntaopin opettajana, joka on tuottanut holokaustiin liittyviä opetusaineistoja. Vuodesta 2008 Niina on vinyt opiskelijoita holokaustin tapahtumapaikoille Puolaan ja Baltiaan, ja on myös itse osallistunut Auschwitzin museon kesäseminaareihin.

Mikael Zewi, VTM, on yhdistyksen perustajajäseniä. Hän toimi yhtäjaksoisesti yhdistyksen hallituksessa 23 vuoden ajan vuoteen 2016. Mikael on ollut myös perustamassa Turun Seudun Suomi-Israel yhdistystä ja Suomi-Israel yhdistysten Liittoa. Aiemmin hän on toiminut Turun juutalaisen seurakunnan hallintoneuvostossa mm. varapuheenjohtajana. Työuransa Mikael on tehnyt kansainvälisen kaupan parissa. Mikael nimitettiin HUMin kunniajäseneksi vuoden 2022 vuosikokouksessa.

Mertsu MEDI Ärling on Romano Missio ry:n toiminnanjohtaja. Koulutukseltaan hän on ensihoitaja-sairaanhoitaja YAMK, Diakonipastori sekä AmO. Hän on myös ollut vuosia ekumeenisen neuvoston ihmisoikeuslähettiläänä ja toiminut Suomen romanijärjestöjen kattoliiton Suomen Romanifoorumin puheenjohtajana vuosina 2019-2022.

MUISTOKIRJOITUS

Nena Kafka 1927–2023 Kangaskauppias, selviytyjä

Kangaskauppias Nena Kafka (os. Szlezzynger) kuoli Helsingissä 24. joulukuuta 2023. Hän oli 96-vuotias, syntynyt Kozięłowyssä, Puolassa 3. helmikuuta 1927.

Kesällä 1945 Helsingin Keskuskadulla sijaitsevaan Bernhard Blaugrundin kangastukkuun saapui kirje Ruotsin Ramlösasta. Natsien keskitys- ja kuolemanleireiltä elossa selviytyneitä oli tuotu Ruotsiin toipumaan. Bergen-Belsenistä eloonjäänyt Nena Szlezzynger muisti enonsa Helsingin-osoitteen ja lähetti kirjeen toivoen, että saisi yhteyden sukulaisiinsa.

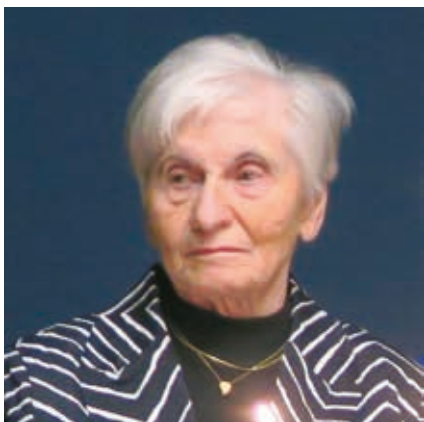
Takana olivat saksalais miehityksen juutalaisvainot, vuodet pakkotyötä Neusalz an der Oderissa, sodan loppuvaiheen kuolemanmarssit, sairastuminen lavantautiin. Veljet oli määrätty pakkotyöhön heti sodan alussa. Isä ja sisko tyttärineen murhattiin Auschwitzissa.

Elokuusta 1945 Nena Szlezzynger asui Blaugrundeilla Töölössä ja oppi nopeasti ruotsia. Vuonna 1950 hän avioitui Faivel Kafkan (1925–2007) kanssa. Appivanhemmille nuori pari oli kaikki kaikessa.

Sotavuosina Kafkan perheen molemmat pojat joutuivat rintamalle, mutta kotiin palasi vain Faivel. Kafkat saivat kaksi tytärtä, Bellan ja Rajan.

Helsingissä Nena Kafka perusti enonsa Perc Blaugrundin kanssa Pepita-nimisen kangasliikkeen Uudenmaankadulle. Percin jäätyä eläkkeelle Kafka siirtyi myyjäksi Stockmannin kangasosastolle. Tarmokas ja kielitaitoinen Kafka oli kollegojensa ja asiakkaidensa arvostama työntekijä. Puolankielisenä hänelle aukeni myös tulkin tehtäviä. Hän matkusti useamman kerran Puolaan suomalaisten urheilumaajoukkueiden tulkkina.

Nena toimi Bicur Cholim -yhdistyksessä ja järjesti 90-vuotiaaksi asti virkistystoimintaa vanhukseille. Kafkat olivat aktiivisia jiddišinkielisen Idishe

vort -yhdistyksen keskustelupiirissä.

Nena muisteli mielellään lapsuuttaan ja isoäitiään, joka äidin kuoltua piti hänestä huolta. Koulumuistoja oli sekä puolankielisestä kansakoulusta että jiddišinkielisestä tyttökoulusta. Puhuminen holokaustin ajan kokemuksista oli sen sijaan pitkään mahdotonta.

Vuonna 1997 Nena antoi tallentaa kokemuksiinsa Steven Spielbergin perustamalle muistiorganisaatiolle. Sittemmin hänen selviytymiskertomuksensa oli esillä monissa suomalaisissa medioissa. Lisäksi hän vieraili oppilaitoksissa puhumassa Puolan juutalaisten kohtalosta. Holokaustissa menehtyneiden muistopäivän valtakunnallisessa tilaisuudessa 27. tammikuuta Nena syytti usean vuoden ajan kynttilän omaistensa muistolle.

Huolimatta karmeista kokemuksistaan ja läheistensä menetyksestä kansanmurhassa, Nena säilytti elämäntahtonsa ja uskonsa ihmisyyteen. Kuollessaan hän oli Helsingin juutalaisen seurakunnan vanhin jäsen.

Nena oli täynnä elämäniloa ja kiinnostusta uusia asioita kohtaan.

Hän oli omistautunut läheisilleen, erityisesti tyttäriilleen perheineen, ja hänellä oli ainutlaatuisen kyky solmia ystävyysuhteita halki elämänsä. Kaipaamme häntä suuresti.

Simo Muir, Laura Ekholm & Mikaela Hasán

MUISTOKIRJOITUS

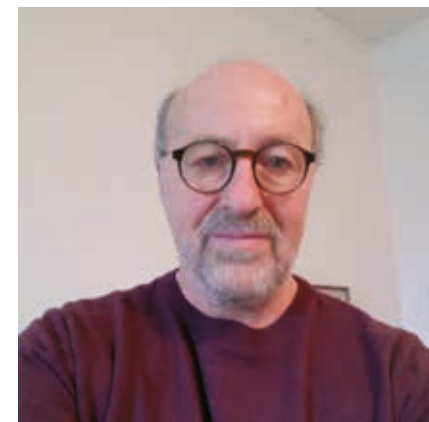
Dan Kantor 1955–2023 HUM:n taloudenhoitaja

Dan Kantor menehtyi 12.4.2023. Hän oli keskeinen toimija Helsingin juutalaisessa seurakunnassa ja HUM:n toiminnan tukipilari hallituksen jäsenenä 10 vuotta ja taloudenhoitajana 5 vuotta.

Dan Kantor oli juutalaisen koulun kasvatti. Hän opiskeli valtiotieteitä Helsingin yliopistossa.

Kantor astui Helsingin juutalaisen seurakunnan palvelukseen 1979. Hän oli seurakunnan palveluksessa 36 vuotta, joista hän oli seurakunnan asiamiehenä yli 30 vuotta. Hän oli seurakunnan edustaja suhteessa yhteiskunnan instituutioihin. Hänen toimikautensa osui historian murrokseen. Neuvostoliitto hajosi ja moni juutalainen muutti pois Venäjältä myös Suomen kautta. Eestin juutalaisyhteisö järjestäytyi uudelleen 1988. Kantor auttoi Eestin juutalaisyhteisöä aktiivisesti ja merkittävä tavalla. Tästä Eestin juutalaisyhteisö on hänelle kiitollinen.

Kantorin suuri tehtävä oli Suomen juutalaisten historian dokumentointi sanoin ja kuvin. Hän seurasi isänsä Isak Kantorin jalan jälkiä. Hän osallistui valokuvanäyttelyhankkeeseen Juutalaisia Helsingissä 1986. Hän toimitti upean kirjan Le'Chajim – Kuvia Suomen juutalaisten historiasta 2006. Hänen viimeiseksi teoksekseen jäi kirja "Kyläkoulu keskellä kau-

punkia – Helsingin juutalainen yhteiskoulu 100 vuotta" 2018. Hän toimi pitkään seurakunnan lehden ha'Kehilan päätoimittajana. Kantorin pääkirjoitukset olivat aina argumentoivia ja analyttisiä, todella lukemisen arvoisia.

Kantor oli keskeinen henkilö HUM:n hallituksessa. Hän tunsi juutalaisyhteisön, hänellä oli syvä näkemys antisemitismistä ja siihen liittyvistä uhkista sekä tarvittavista toimita. Hän oli taitava yhdistyksen vuosijulkaisun ja materiaalien toimittaja. Hän aloitti myös kirjoittaa yhdistyksen historiikkia, mikä valitettavasti jäi kesken.

Perhe, puoliso Terttu ja kolme lasta sekä kuusi lastenlasta, olivat Dan Kantorille hyvin rakkaita.

Holokaustin uhrien muisto ry kunnioittaa arvostamansa Dan Kantorin muistoa.

Kimmo Sasi

Holokaustin uhrien muistopäivä
Minnesdagen för Förintelsens offer • Holocaust Remembrance Day

25.1.2024 klo/kl/at 17:00
Helsingin synagoga • Helsingfors synagoga • The Synagogue of Helsinki

Ohjelma/Program

Risto Huvila, juontaja/presentatör/presenter
Varapuheenjohtaja, Holokaustin uhrien muisto ry
Vice ordförande, Minnet för förintelsens offer rf
Vice-Chair, Finnish Holocaust Remembrance Association

Avaus • Öppning • Opening

Kimmo Sasi
Puheenjohtaja, Holokaustin uhrien muisto ry
Ordförande, Minnet för förintelsens offer rf
Chair, Finnish Holocaust Remembrance Association

Muistokynttilöiden sytytys

Tändande av minnesljusen
Lighting of Memorial Candles

Hiljainen hetki holokaustin uhrien muistolle

Tyst stund till minnet av förintelsens offer
Quiet Moment in Memory of The Victims of the Holocaust

El male rachamim rukous/bön/prayer

Samuel Beniard
Helsingin juutalaisen seurakunnan rabbiini
Rabbin vid judiska församlingen i Helsingfors
Rabbi of the Jewish Community of Helsinki

Juhlapuhe • Festtal • Speech

Elina Valtonen
Ulkoministeri • Utrikesminister • Minister for Foreign Affairs

Musiikkia • Musik • Music

Tervehdyspuheet • Hälsningstal • Addresses

Yaron Nadbornik
Suomen Juutalaisten Seurakuntien Keskusneuvoston puheenjohtaja
Ordförande för Centralrådet för de Judiska Församlingarna i Finland
President, Central Council of Jewish Communities in Finland

Mertsi Ärling

Toiminnanjohtaja, Romano Missio ry
Verkställande Direktör, Romano Missio rf
Executive Director, Romano Missio

HE, Suurlähettiläs, Amb. Hagit Ben-Yaakov
Israel

HE, Suurlähettiläs, Amb. Konrad Arz von Straussenburg
Saksa • Tyskland • Germany

HE, Chargé d'affaires a.i. Mr Andrzej Mojkowski
Puola • Polen • Poland

HE, Suurlähettiläs, Amb. Josip Buljević
Kroatia • Kroatien • Croatia

Musiikkia • Musik • Music

• • • •

Vastaanotto • Reception

Holokaustin uhrien muisto ry:n kannanotto hallituksen tiedonantoon

Hallituksen rasismien vastainen tiedonanto loikka eteenpäin antisemitismien torjunnassa

Antisemitismi on rasismien pitkäaikaisin, vakavin ja synkin muoto. Sen vuoksi kuusi miljoonaa juutalaista murhattiin vain 80 vuotta sitten. Antisemitismien lähteet ovat äärioikeistossa, äärivasemmistossa ja ääri-islamismissa.

Antisemitismi on myös Suomessa vakava ongelma. Juutalaisten pyhiin paikkoihin ja synagogiin on kohdistunut vahingontekoja. Verkon vihapuhe on laajaa ja aggressiivista. Viime eduskuntavaaleissa ainoan ehdokkaaseen kohdistuneen rasistisen fyysisen väkivallan teon kohde oli Suomen historian ainoa juutalainen kansanedustaja Ben Zyskowitz.

Aina rasismia ei tunnusteta. Hallituksen esityksessä (HE 186/2022) eläinten hyvinvointilaiksi esitettiin juutalaisen ja islamilaisen teurastustavan kieltämistä komission, uskonnollisten yhteisöjen ja useiden länsimaisen suurlähetystöjen huomautuksista huolimatta. Esityksen hyväksymisellä olisi ollut vakavia vaikutuksia juutalaiselle, tataari ja islamilaiselle yhteisölle. Perustuslakivaliokunta katsoi, että esitys tältä osin loukkasi ihmisoikeuksia ja laki hyväksyttiin ilman ehdotettua teurastuskieltoa.

Oikeusjärjestelmä Suomessa on toiminut hyvin. Korkein oikeus päätti lakkauttaa Pohjoismaisen vastarintaliikkeen sen antisemitistisen toiminnan

vuoksi. Turun synagogan vahingontekijä tuomittiin rangaistukseen myös rasistisen motiivin perusteella.

Jo pitkään poliittiselta järjestelmältä on toivottu vahvempaa sitoutumista juutalaisvihan torjumiseen.

Valtioneuvoston toimintaohjelmassa rasismien torjumiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi (OM 2021:34) on vain kaksi mainintaa antisemitismistä. Suomessa ei ole kriminalisoitu vihapuheen erityisten muotojen eli kansainvälisten rikosten ja holokaustin julkista puolustelua, kieltämistä tai törkeää vähättelyä. Lisäksi todetaan, että antisemitismi ilmenee uskontoon liittyvänä häirintänä ja viharikoksina. Näiden toteamusten johdosta ei ole ehdotettu toimenpiteitä.

Orpon hallituksen tiedonannossa on maininta EU:n antisemitismien vastaisesta strategiasta 2021-2030 ja siitä, että komissio kehottaa jäsenmaita laatimaan kansallisen strategian. Lisäksi siinä todetaan, että ehkäistään vihatalkojuutalaisia, muslimeja, kristittyjä ja muita uskontoryhmiä kohtaan.

Erityisen tärkeää on, että hallitus esittää konkreettisia toimia antisemitismien torjumiseen. Niitä ovat:

- Kriminalisoidaan holokaustin kieltä.

- Vainojen uhrien muistopäivää ryhdytään viettämään kansainvälisen käytännön mukaisesti.
- Selvitetään mahdollisuudet ainakin natsismin ja kommunismin symbolien käyttämisen kriminalisointiin, kun niitä käytetään aatteiden edistämistä tavoitellen.

HUM pitää näitä kaikkia toimia tärkeinä ja hyödyllisinä.

Holokaustin kieltämisen kriminalisoinnilla voidaan paremmin puuttua nettivihaan.

Vainojen uhrien muistopäivän 27.1. muuttaminen Holokaustin uhrien muistopäiväksi antaa päivälle saman nimen kuin kaikissa muissa länsimaissa. Tämän lisäksi on kuitenkin tärkeää, että holokaustin opetusta kouluissa vahvistetaan.

Monissa maissa natsismin ja kommunismin symbolien kuten hakaristin sekä sirpin ja vasaran käyttö aatteiden edistämiseksi on kielletty. Rikosoikeudellisesti tarkkarajaisen esityksen laatiminen on varmaankin myös meillä mahdollista.

Lisäksi on tärkeää muistaa, että holokaustissa murhattiin jopa miljoona romanian. Suomessa tulisi myös virallisesti huomioida EU:n hyväksymä Romanian holokaustin muistopäivä 2.8. Erityisesti julkisen ja yksityisen sektorin romaneihin kohdistuva syrjintä sekä vihapuhe ovat asioita, joita tulisi käsitellä selontekoa konkreettisemmin selonteon täytäntöönpanossa.

Helsingissä 1.9.2023

Kimmo Sasi, puheenjohtaja

HUM

Liity Holokaustin uhrien muisto ry:n jäseneksi!

Täytä liittymislomake osoitteessa www.hum.fi

HUM toimintakertomus 2023

Vuosi 2023 oli Holokaustin uhrien muistotyön 30. toimintavuosi, jota vietettiin työn merkeissä. Vuosi merkitsi myös paluuta normaaliin, kun koronaepidemiasta johtuvat rajoitukset eivät enää vaikuttaneet toimintaan.

Toimintavuosi sai kuitenkin synkkiä sävyjä, kun saimme huhtikuussa tiedon pitkäaikaisen hallituksemme jäsenen ja taloudenhoitajamme **Dan Kantorin** yllättävästä menehtymisestä. Lokakuussa meitä järkytti terroristijärjestö Hamasin julma hyökkäys Israeliin ja joulukuussa saimme tiedon holokaustista selviytyneen ystävämme **Nena Kafkan** poismenosta.

Muistopäivän tapahtumat

Vuosi alkoi perinteisesti tammikuussa Vainojen uhrien muistopäivään liittyvällä seminaarilla ja muistotilaisuudella.

Eduskunnan auditoriossa 25.1. yhteistyössä eduskunnan antisemitismien vastaisen ryhmän kanssa järjestetyssä seminaarissa puhuivat eduskunnan antisemitismien vastaisen ryhmän perustaja ja puheenjohtaja, kansanedustaja **Antero Laukkanen**, Eurooppa- ja omistajaohjausministeri, eduskunnan antisemitismien vastaisen ryhmän varapj. **Tytti Tuppurainen**, Eduskunnan ihmisoikeuskeskuksen johtaja **Sirpa Rautio**, Turun

▼ Vasemmalta Kimmo Sasi, oppilas juutalaisesta koulusta, Miriam Schwarz, Daniel Franck, Ben Zyskowitz, Raja Kafka ja Lily Millner.

© Risto Huvila

© Risto Huvila

▲ Ministeri Tytti Tuppurainen Säätytalon tilaisuudessa.

juutalaisen seurakunnan puheenjohtaja **Harry Serlo**, Holokaustin uhrien muisto ry:n puheenjohtaja **Kimmo Sasi** sekä kansanedustaja **Ben Zyskowitz**. Tilaisuuden juonsi ja päätöspuheenpiti Holokaustin uhrien muisto ry:n varapuheenjohtaja ja Eduskunnan antisemitismien vastaisen ryhmän sihteeri **Risto Huvila**. Tilaisuuteen osallistui n. 100 vierasta.

Varsinainen muistopäivän tilaisuus 26.1. keräsi niin ikään runsaan osanottajajoukon Säätytalolle. Tilaisuudessa puhuivat ministeri Tytti Tuppurainen, piispa **Teemu Laajasalo**, Suomen juutalaisten seurakuntien keskusneuvoston puheenjohtaja **Yaron Nadbornik** ja romanien edustaja **Miriam**

Schwarz. Rabbi **Samuel Beniard** lausui rukouksen ja musiikista vastasi duo **Miritza Lundberg** ja **Mertsi Lindgren**. Tilaisuudessa esittivät Israelin, Saksan, Puolan ja Ruotsin suurlähettiläät ja sen juonsi Kimmo Sasi.

Molemmat edellä mainitut tapahtumat videotiini ja ovat katsottavissa yhdistyksen YouTube-kanavalla [youtube.com/@holokaustinuhrienmuisto](https://www.youtube.com/@holokaustinuhrienmuisto).

Vuosikokous ja hallitus

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 17.5. Kansallisarkistossa. Tilaisuus alkoi Kansallisarkiston hankepäällikön **Alexi Mainion** esityksellä. Suomalaiset Stalinin vainoissa, minkä jälkeen käsiteltiin sääntömääräiset asiat.

Yhdistyksen hallitukseen valittiin uusina jäseninä Turun juutalaisen seurakunnan puheenjohtaja Harry Serlo, opiskelija **Anna Swanström** (taloudenhoitaja), Euroopan Romaniforumin puheenjohtaja **Miranda Vuolasranta**, ja nykyisin Romano Mission toiminnanjohtajana toimiva **Mertsi Ärling**.

Erovooroisista valittiin uudelleen Kimmo Sasi (pj.), **Ilkka Virtanen** (siht.), **Kristina Paavela** ja **Päivi Sillanpää**. Kauttaan jatkavat **Markku Haranne**, Risto Huvila (varapj.), **Niina Vántänen** ja **Mikael Zewi**.

Vuosikokouksen jatkokokous pidettiin 29.8. Rikhardinkadun kirjastossa.

Yhdistyksen hallitus kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa.

Vaikuttamisyhteistyö

HUM piti säännöllisesti yhteyttä lainsäätäjiin ja toi esiin yhdistyksen kannalta tärkeitä näkökohdita. Tällainen asia oli esimerkiksi eduskunnan käsittelyssä ollut ehdotus uudeksi eläintensuojelulaki, joka olisi kieltänyt juutalaisen kosher-teurastuksen.

Perustuslakivaliokunta julkaisi mietinnön, jossa torjuttiin ehdotus uskonnollisesta rituaaliteurastuksesta. Tämä mahdollistaa halal-teurastuksen ja tietyillä reunaehdoilla myös juutalaisen uskonnon mukaisen teurastuksen eli shektauksen. Kyseessä

oli siis tärkeä torjuntavoitto, jonka merkitystä korostaa se, että se perustuu perustuslakivaliokunnan lausuntoon.

Eduskuntavaalit ja maan uuden hallituksen muodostaminen lisäsivät mahdollisuuksia holokaustitietoisuuden lisäämiseen, kun pääministeri **Petteri Orpon** hallitus antoi eduskunnalle tiedonannon rasismista ja yhdenvertaisuudesta. Yhdistyksen puheenjohtaja Kimmo Sasi osallistui eduskunnan ihmisoikeuskeskuksen järjestämiin kuulemisiin. Yhdistyksen pitkäaikainen hanke saada vuosittain tammikuussa vietettävän Vainojen uhrien muistopäivän nimi muutettavaksi kansainvälistä mallia mukaellen Holokaustin uhrien muistopäiväksi liikattiin eteenpäin.

Eduskunnan antisemitismien vastainen ryhmä järjestäytyi uuden eduskunnan aloitettua toimintansa huhtikuussa ja Risto Huvila valittiin jatamaan ryhmän sihteerinä. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin kansanedustaja Tytti Tuppurainen.

Tapahtumia

Terroristijärjestö Hamasin isku Israeliin 7.10. nosti juutalaisvastaisuuden uudella tavalla valokeilaan ja lisäsi myös Suomessa yleisön kiinnostusta HUMin toimintaan, ja yhdistyksen jäsenmäärä kasvoi vuoden aikana lähes sadalla hengellä.

Yhdistys julkaisi verkkosivullaan väkivaltaisuuksien tuomitsevan kannanoton, ja yhdistyksen jäsenet osallistuivat antisemitismia ja väkivaltaa vastustaviin mielenilmauksiin. Traagiset tapahtumat lisäsivät yhdistyksen jäsenmäärää, kun monet ihmiset halusivat osoittaa tukea holokaustin uhreille.

Marraskuussa HUM järjesti perinteiseen tapaan tilaisuuksia. Helsingissä synagogan juhlasalissa 5.11. yhteistyössä Helsingin juutalaisen seurakunnan ja Pitäjänmäen evankelisluterilaisen seurakunnan kanssa järjestetty seminaari Israel, Hamas ja antisemitismi keräsi paikalle noin 150 henkeä.

Seminaarin tervetulosanat lausui Helsingin juutalaisen seurakunnan puheenjohtaja Yaron Nadbornik sekä Pitäjänmäen evankelisluterilaisen seurakunnan kirkkoherra **Maika Vuori** ja semi-

© Ilkka Virtanen

▲ Muistoseminaari keräsi Helsingin synagogaan runsaasti väkeä.

naarissa alustivat professori **Karmela Liebkind**, dosentti **André Swanström**, World Jewish Congress Launder Fellow **Chana Swanström**, toimittaja **Juhani Huttunen** ja ihmisoikeusjuristi **Atik Ali**. Puheenvuoron käyttävät myös Helsingin piispa Teemu Laajasalo ja Holokaustin uhrien muisto

▼ 5.11. seminaarin esiintyjät vas. Risto Huvila, Yaron Nadbornik, Atik Ali, Maika Vuori, Juhani Huttunen, Karmela Liebkind, André Swanström, Chana Swanström, Teemu Laajasalo ja Kimmo Sasi.

© Ilkka Virtanen

© Päivi Sillampää

▲ Seppelä luovutettujen juutalaisten muistokivellä Tähtitorninmäellä.

ry:n puheenjohtaja Kimmo Sasi. Tilaisuuden juoni Holokaustin uhrien muisto ry:n varapuheenjohtaja Risto Huvila.

Tähtitorninmäellä 6.11. järjestetty Suomesta Gestapon käsiin luovutettujen kahdeksan juutalaisen muistoksi järjestetty seppelienlaskutilaisuus houkutteli niin ikään runsaasti yleisöä. Tilaisuuden pääpuheen piti pääministeri Petteri Orpo ja tervehdyksensä esittivät mm. Israelin, Saksan, Itävallan ja monen muun maan suurlähettiläät. Tilaisuuden pääjärjestäjä oli Helsingin juutalainen seurakunta, jonka puheenjohtaja Yaron Nadbornik piti puheen tilaisuudessa.

Yhdistys työskenteli pitkin vuotta holokaustitietouden lisäämiseksi Suomessa mm. pitämällä yhteyttä opetushallitukseen ja kouluihin.

Yhdistyksen hallituksen jäsen Niina Vántänen piti kaksi työpajaa Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton kevätpäivillä Jyväskylässä 22. - 23.4. 2023. Työpajoissa esiteltiin holokaustin opetusmateriaaleja ja täydennyskoulutusta sekä opintomatkojen järjestämistä Auschwitzin valtionmuseoon Puolassa. Molemmat työpajat olivat erittäin suosittuja. Samassa yhteydessä aloitettiin myös opettajaverkoston rakentaminen. Verkostossa jaetaan kokemuksia ja materiaaleja.

Romanien kärsimykset holokaustissa ja romaniväestön syrjintä olivat vahvasti esillä yhdistyksen toiminnassa ja tapahtumissa, mikä huomioitiin myös vuosikokouksen hallitusvalinnoissa.

HUM piti tiiviisti yhteyttä kansainväliseen holokaustijärjestöön IHRAan (International Holocaust Remembrance Alliance) ja yhdistyksen hallituksen jäsen Miranda Vuolasranta osallistui marraskuussa IHRAn yleiskokoukseen Zagrebissa, Kroatiaassa osana Suomen valtuuskuntaa.

Jäsenmatka

HUM järjesti yhdessä Caleb Tours Oy:n kanssa jäsenmatkan Slovakian ja Itävallan pääkaupunkeihin Bratislavaan ja Wieniin 7.–10.9. Matkalla tutustuttiin kaupunkien juutalaiseen historiaan ja holokaustin muistomerkkeihin. Matkanjohtajana oli yhdistyksen varapuheenjohtaja Risto Huvila.

© Risto Huvila

▲ Jäsenmatkalla tutustuttiin myös Bratislavan juutalaisen kulttuurin museoon.

Matkaohjelmaan kuului myös vierailu Slovakian parlamentissa, missä suomalaisdelegaatiota isännöi kansanedustaja **Peter Osusky**, jolla on ollut keskeinen rooli Slovakian antisemitismin torjuntaan ja holokaustin kiistämisen kriminalisointiin liittyvän lainsäädännön läpiviennissä. Parlamenttivierailulla oli mukana myös juuri virkakautensa päättänyt Slovakian Suomen-suurlähettiläs **Slavomira Masurova**.

▲ Kansanedustaja Peter Osusky isännöi HUMin delegaatiota Slovakian parlamentissa. Mukana myös Slovakian edellinen Suomen suurlähettiläs Slavomira Masurova.

Draamallinen dokumenttielokuva Suomen viranomaisten
natseille 6.11.1942 luovuttamien juutalaispakolaisten kohtalosta

Kuoleman lista

Erikoisnäytös

Kampin palvelukeskuksen
juhlasalissa 30.1.2024 klo 18

Varaa lippusi á 10 €
viim. 28.1. www.hum.fi

Järjestää Holokaustin uhrien muisto ry